

Goran Šukara
Marija Bakula
Marko Barešić
Dubravka Bosnić
Mislav Cerovec
Miroslav Mayer
Mirna Sentić
Nada Čikeš
Branimir Anić

Zavod za kliničku imunologiju i reumatologiju
Klinika za unutarnje bolesti
Klinički bolnički centar Zagreb

Zašto prekidamo terapiju biološkim lijekom - retrospektivna analiza 249 bolesnika tijekom 7 godina

Why do we terminate biologic therapy - a retrospective analysis of 249 patients during a 7-year period

Cilj rada bio je ustanoviti uzroke prekida biološke terapije u bolesnika s upalnim reumatskim bolestima liječenih biološkim lijekovima.

Analizirana je skupina bolesnika koji su liječeni različitim biološkim lijekovima u periodu od lipnja 2006. do kolovoza 2013. godine. U studiju je uključeno ukupno 249 bolesnika (142 bolesnika s reumatoidnim artritisom, 31 bolesnika s psorijatičkim artritisom, 63 bolesnika s ankilozantnim spondilitisom, 11 sa Stillovom bolesti te 2 bolesnika s drugim bolestima). U liječenju su primijenjeni: adalimumab, etanercept, infliksimab, golimumab, tocilizumab i rituksimab. Ukupno 218 bolesnika primalo je jedan lijek, 22 bolesnika dva lijeka, 7 bolesnika primalo je 3 lijeka, a 2 bolesnika primala su ukupno 4 lijeka.

Terapija biološkim lijekom prekinuta je ukupno 86 puta u 66 bolesnika. Najčešći uzrok prekida bio je primarni ili

sekundarni izostanak učinka (38 prekida - 44,1%), potom različite nuspojave, dok su ostali uzroci bili rjeđi. Najčešće nuspojave koje su zahtijevale prekid liječenja bile su teže ili recidivirajuće infekcije (11 prekida - 12,7%). U 4 bolesnika terapija je prekinuta zbog tuberkuloze (4,6%). Alergijske reakcije bile su uzrok 8 prekida (9,3%). Među ostalim uzrocima najčešći su nesuradljivost bolesnika ili odbijanje daljnjeg liječenja (5 prekida - 5,8%) i trudnoća (4 prekida - 4,6%). Zbog postizanja remisije bolesti terapija je prekinuta u 4 bolesnika (4,6%). Zbog nedjelotvornosti liječenje biološkim lijekom je trajno prekinulo 9 bolesnika (10,4%). Nismo opazili povezanost primijenjenog lijeka s razlogom prekida.

Rezultati naše analize okvirno se poklapaju s do sada objavljenim i dostupnim statističkim analizama u drugim zemljama.

Ključne riječi: biološki lijekovi, uzroci prekida terapije